

Sv. Jozef, človek ticha (4)

Na hodnotu rozjímavého ticha a na umenie správne hovoriť i mlčať sa zamerlal pápež František v katechéze pri generálnej audiencii 15. decembra 2021.

15.12.2021

„Bratia moji, [...] kto sa neprehrešuje slovom, je dokonalý muž, schopný udržať na uzde aj celé telo. [...] Jazyk je síce malý úd, ale honosí sa veľkými vecami. Pozrite, aký malý oheň akú veľkú horu zapáli! [...] Z tých istých

úst vychádza dobrorečenie i zlorečenie. A nemá to tak byť, bratia moji.“ (Jak 3,2.5.10)

Drahí bratia a drahé sestry, dobrý deň!

Pokračujeme v našej ceste rozjímania o svätom Jozefovi. Po priblížení prostredia, v ktorom žil, jeho úlohy v dejinách spásy a toho, že bol spravodlivý a manžel Márie, by som sa dnes chcel venovať ďalšiemu dôležitému aspektu jeho postavy: mlčaniu.

Dnes mnohokrát potrebujeme ticho. Ticho je dôležité. Oslovuje ma verš z Knihy múdrosti, ktorý sa čítal s ohľadom na Vianoce a ktorý hovorí: Keď bola noc v najhlbšom tichu, vtedy zostúpilo tvoje slovo na zem. Vo chvíli najväčšieho ticha sa zjavil Boh. Je dôležité myslieť na ticho v tejto dobe, keď sa zdá, že má takú malú hodnotu.

Evanjeliá nezaznamenávajú žiadne slová Jozefa Nazaretského, vôbec žiadne, nikdy v nich neprehovoril. To neznamená, že bol zamĺknutý, to nie, je tu hlbší dôvod. Jozef svojim mlčaním potvrdzuje to, čo píše svätý Augustín: „V tej miere, ako v nás rastie Božie slovo – Slovo, ktoré sa stalo človekom –, ubúda ľudských slov“ (porov. 288,5: PL38,1307). Toto, čo môžeme definovať ako „rapotanie“, keď neustále rapoceme ako papagáje, sa trochu zmierni. Sám Ján Krstiteľ, ktorý je „hlas volajúceho na púšti: „Pripravte cestu Pánovi““ (Mt 3, 1), hovorí o Slove: „On musí rásť a mňa musí ubúdať“ (Jn 3,30). To znamená, že on má hovoriť a ja mám byť ticho a Jozef nás svojim mlčaním pozýva, aby sme urobili miesto pre prítomnosť Slova, ktoré sa stalo telom, pre Ježiša.

Jozefovo mlčanie nie je nemotou, je to ticho plné *načúvania*, *čínorodé* mlčanie, ticho, ktoré dáva vyniknúť

jeho hlbokému vnútru. „Jedno Slovo vyslovil Otec a bol to jeho Syn“ – komentuje svätý Ján z Kríža – „a to [Slovo] vždy hovorí vo večnom tichu, a v tichu ho musí duša započuť“ (Slová svetla a lásky).

Ježiš vyrastal v tejto „škole“, v dome v Nazarete, s každodenným príkladom Márie a Jozefa. A nie je prekvapujúce, že on sám počas svojich dní vyhľadával miesta ticha (porov. Mt 14,23) a pozval svojich učeníkov, aby zažili takúto skúsenosť: „Podťte vy sami do ústrania na pusté miesto a trochu si odpočinite“ (porov. Mk 6,31).

Aké krásne by bolo, keby sa každému z nás podľa vzoru svätého Jozefa podarilo obnoviť tento *kontemplatívny rozmer života roztvárajúceho sa práve vďaka tichu*. Všetci však zo skúsenosti vieme, že to nie je ľahké: ticho nás tak trochu desí, pretože od nás vyžaduje, aby

sme vstúpili do seba a stretli sa s tou najpravdivejšou časťou nás samých. A mnoho ľudí má strach z ticha, musí hovoriť, hovoriť a hovoriť alebo počúvať rádio, pozerať televíziu... Filozof Pascal poznamenal, že „všetko nešťastie ľudí pochádza z jedinej veci, že nedokážu zostať v pokoji v jednej izbe“ (Myšlienky,139).

Drahí bratia a sestry, učme sa od svätého Jozefa pestovať priestory ticha, v ktorom môže vyniknúť iné Slovo – čiže Ježiš, Slovo: to od Ducha Svätého, ktorý v nás prebýva a ktorý prináša Ježiša. Nie je ľahké rozpoznať tento Hlas, ktorý sa často mieša s tisíckami hlasov starostí, pokušení, túžob a nádejí, ktoré v nás prebývajú; no bez tohto tréningu, ktorý pochádza práve z praxe ticha, *môže ochoriť aj naša reč*. Namiesto toho, aby dala vyniknúť pravde, môže sa stať nebezpečnou zbraňou. Naše slová sa totiž môžu stať podlízavosťou, chválenkárstvom,

lžou, ohováraním, hanobením. Je to vec skúsenosti, že – ako nám pripomína Kniha Sirachovcova –, „Mnohí padli ostrím meča, ale nie tolki, ako čo zahynú pre jazyk“ (28,18). Ježiš to povedal jasne: Kto zle hovorí o svojom bratovi alebo sestre, kto hanobí svojho blížneho, je vrahom (porov. Mt 5,21-22). Zabíja jazykom. My tomu neveríme, no je to pravda. Pomyslme trochu na tie prípady, keď sme vraždili jazykom, zahanbili by sme sa! No prospeje nám to, veľmi nám to prospeje.

Biblická múdrosť potvrdzuje, že „smrť priam tak ako život býva v moci jazyka a tí, čo radi obracajú ním, budú sa živiť jeho ovocím“ (Prís 18,21). A apoštol Jakub vo svojom liste rozvíja túto starodávnu tému o moci reči – pozitívnej i tej negatívnej – na pozoruhodných príkladoch: „Kto sa neprehrešuje slovom, je dokonalý muž, schopný udržať na uzde aj celé telo [...] jazyk je síce malý úd, ale

honosí sa veľkými vecami. [...] Ním dobrorečíme Pánovi a Otcovi, a ním aj zlorečíme ľuďom, stvoreným na Božiu podobu. Z tých istých úst vychádza dobrorečenie i zlorečenie“ (Jak 3,2-10).

Preto sa musíme od Jozefa naučiť pestovať ticho: ten priestor vnútorného života v našich dňoch, v ktorom dávame Duchu príležitosť, aby nás obnovil, utešil, napravil. Nehovorím, aby sme upadli do nemoty, to nie, ale aby sme pestovali ticho. Každý nech sa zahľadí do svojho vnútra: mnohokrát vykonávame prácu a keď skončíme, rýchlo hľadáme telefón, aby sme urobili inú vec, vždy je to s nami tak. A toto nám nepomáha, vedie nás to sklznuť do povrchnosti. Hĺbka srdca rastie s tichom, s tichom, ktoré nie je nemotou, ako som povedal, ale ktoré prenecháva priestor múdrosti, uvažovaniu a Duchu Svätému. Niekedy máme strach z momentov

ticha, no nemáme mať strach! Ticho nám veľmi prospeje. A úžitok pre srdce, ktorý z toho budeme mať, uzdraví aj náš jazyk, naše slová a predovšetkým naše rozhodnutia.

V skutočnosti Jozef *spojil mlčanie s činmi*. On nehovoril, ale konal, a tak nám ukázal to, čo raz Ježiš povedal svojim učeníkom: „Nie každý, kto mi hovorí: Pane, Pane, vojde do nebeského kráľovstva, ale iba ten, kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach“ (Mt 7,21). Keď hovoríme, nech sú to plodné slová a pamätáme na tú [taliansku] pieseň „Slová, slová, slová...“ (*Parole, parole, parole...*) a nič konkrétneho. Je treba ticho, správnu reč, niekedy aj zahryznúť si do jazyka – čo nám prospieva – namiesto toho, aby sme hovorili nezmysly.

Na záver sa pomodlime:

Svätý Jozef, muž ticha,

ty, ktorý si v evanjeliu nepovedal ani slovo, nauč nás postíť sa od márných slov, znovu objaviť hodnotu slov, ktoré budujú, povzbudzujú, utešujú a podporujú.

Buď nablízku tým, ktorí trpia v dôsledku slov, ktoré zraňujú, ako je hanobenie a ohováranie, a pomôž nám, aby sme k slovám vždy pripájali skutky. Amen.

(Preklad: Slovenská redakcia VR)

Zdroj: [https://
www.vaticannews.va/sk](https://www.vaticannews.va/sk)

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/article/sv-jozef-clovek-ticha/](https://opusdei.org/sk-sk/article/sv-jozef-clovek-ticha/)
(26.03.2025)